

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 26.11.2012
COM(2012) 681 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

*Седми доклад
относно поддържането от някои трети държави на изискване за виза в
нарушение на принципа на реципрочност*

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Седми доклад

***относно поддържането от някои трети държави на изискване за виза в
нарушение на принципа на реципрочност***

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	4
2.	Постигнати резултати след шестия доклад на Комисията относно реципрочността	5
2.1.	Австралия.....	5
2.2.	Бразилия	7
2.3.	Бруней Даруссалам	8
2.4.	Канада.....	8
2.5.	Япония.....	11
2.6.	Съединени американски щати (САЩ)	12
3.	Заклучение	16
	ПРИЛОЖЕНИЕ	18

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г.¹, изброяващ третите държави, чиито граждани трябва да притежават виза при преминаване на външните граници на държавите членки (приложение I към Регламента, „отрицателен списък“), и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (приложение II към Регламента, „положителен списък“), е основният инструмент на общата ни визова политика, който осигурява механизъм за реципрочност за случаите, при които трета държава от положителния списък поддържа или въвежда изискване за виза за гражданите на една или повече държави членки.

Настоящият механизъм за реципрочност бе въведен с Регламент (ЕО) № 851/2005 на Съвета от 2 юни 2005 година за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001². В рамките на този механизъм, в случай че трета държава от положителния списък въведе изискване за виза за гражданите на една или повече държави членки, Комисията трябва да вземе мерки за възстановяване на безвизовото пътуване от съответната трета държава и трябва да представи доклад до Съвета, който може да бъде придружен от предложение за временно възстановяване на изискването за виза за гражданите на съответната трета държава. Освен това Комисията трябва да предоставя на Европейския парламент и на Съвета двугодишни доклади относно липсата на реципрочност, които могат при необходимост да се придружават от подходящи предложения.

Шестте редовни доклада относно визовата реципрочност, приети от Комисията досега³, показват, че настоящият механизъм за реципрочност действа доста ефикасно: в резултат на усилията, положени от Комисията и засегнатите държави членки, броят на случаите на липса на реципрочност, които съществуваха в момента на неговото влизане в сила или в момента на влизане в сила на Договора за присъединяване от 2005 г.⁴ — общо почти сто случая с 18 трети държави — значително намаляха.

В допълнение към шестте редовни доклада, през юли 2009 г. Комисията прие един специален доклад относно повторното въвеждане от страна на Канада на изискването за виза за чешки граждани⁵. Това представлява единственият случай от въвеждането на сегашния механизъм за визова реципрочност през 2005 г. насам, когато трета държава от положителния списък въвежда повторно изискването за виза за гражданите на дадена държава членка.

Досегашните доклади на Комисията за визовата реципрочност показват, че продължава да съществува съвсем малък брой случаи на липса на реципрочност. В своя шести доклад относно реципрочността Комисията посочи, че:

„При разглеждането на другите оставащи случаи на липса на реципрочност, т.е. що се отнася до САЩ (изискване за виза за България, Кипър, Румъния и Полша) и Канада

¹ ОВ L 81, 21.3.2001 г.

² ОВ L 141, 4.6.2005 г. 2005.

³ COM (2006) 3 окончателен от 10.1.2006 г., COM (2006) 568 окончателен от 2.10.2006 г., COM (2007) 533 окончателен от 13.9.2007 г., COM (2008) 486 окончателен/2 от 9.9.2008 г., COM (2009) 560 окончателен от 19.10.2009 г., COM (2010) 620 окончателен от 5.11.2010 г.

⁴ ОВ L 157, 21.6.2005 г.

⁵ COM(2009) 562 окончателен от 19.10.2009 г.

(изискване за виза за България и Румъния), ЕС е изправен пред ограниченията на своя механизъм за реципрочност съгласно настоящото законодателство. В тези случаи действително някои държави членки се считат от трети държави за неотговарящи на обективните критерии за премахване на визите, които критерии са определени едностранно от тези трети държави във вътрешното им законодателство (напр. неиздаване на биометрични паспорти, неспазване на фиксираните прагове за отказ на виза и/или процента на просрочените разрешения за престой).“

Вследствие Комисията прикани Европейския парламент, Съвета и държавите членки да обмислят какви допълнителни мерки могат да бъдат взети за справяне с тези случаи на липса на реципрочност.

През март 2011 г. Европейският парламент прие декларация, в която се призовава *inter alia* за преразглеждане на съществуващия механизъм за реципрочност⁶.

В предложението си от 24 май 2011 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета⁷, Комисията предложи съществуващият механизъм за реципрочност да се измени с оглед на последиците от влизането в сила на Договора от Лисабон, като в него бъде внесена ролята на Европейския парламент като съзаконодател. Вследствие на предложенията, направени от някои държави членки, и предвид призивите на Европейския парламент за нов механизъм за реципрочност в момента между Европейския парламент и Съвета текат преговори за преразглеждането на съществуващия механизъм за реципрочност, за да стане той по-ефикасен, като същевременно се гарантира пълното спазване на разпоредбите на Договорите. По-конкретно новият изменен механизъм за реципрочност следва да цели възприемането на по-бърза и по-ефикасна реакция, в случай че трета държава от положителния списък въведе изискване за виза за една или повече държави членки.

В съответствие с разпоредбите на действащия механизъм за реципрочност настоящият седми доклад относно визовата реципрочност прави преглед на резултатите от усилията, положени от приемането на шестия доклад на 5 ноември 2010 г., с оглед на постигането на пълна визова реципрочност с всички трети държави от положителния списък.

2. ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ СЛЕД ШЕСТИЯ ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО РЕЦИПРОЧНОСТТА

2.1. Австралия

Ситуация по време на шестия доклад за реципрочност

От 27 октомври 2008 г. гражданите на всички държави членки и на държавите, асоциирани към Шенген, имат право да използват системата „Електронен посетител“ (eVisitor)⁸. Комисията счита, че по принцип системата „Електронен посетител“

⁶ Писмена декларация 0089/2010 „Възстановяване на реципрочността във визовия режим – солидарност с неравностойното положение на чешките граждани вследствие едностранното въвеждане на визи от Канада“, 8 март 2011 г.

⁷ СОМ (2011) 290 окончателен.

⁸ „Електронен посетител“ (eVisitor) е разрешително за посещаване на Австралия с цел туризъм или бизнес за период от максимум три месеца на всяко влизане. Разрешителното „Електронен посетител“ е валидно дванадесет месеца от датата на своето издаване.

осигурява равностойно третиране на гражданите на всички държави членки и на държавите, асоциирани към Шенген. При все това обаче тримесечните доклади относно статистиката за подалите заявления по схемата показват, че поради опасенията на Австралия във връзка с надеждността заявленията от гражданите на някои държави членки се обработват предимно ръчно, за да могат да бъдат разгледани по-задълбочено. Поради това Комисията се ангажира да продължи да следи отблизо обработването на заявленията за разрешително „Електронен посетител“. Комисията ще представи своята оценка за това дали системата „Електронен посетител“ е еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи в отделен документ.

Настояща ситуация

Гражданите на всички държави членки и на държавите, асоциирани към Шенген, продължиха да използват системата „Електронен посетител“, въпреки че заявленията от граждани на някои държави членки се преработват предимно ръчно, което дава възможност на австралийските власти да извършват допълнителни проверки.

Обработване на заявленията за разрешително „Електронен посетител“

Австралия предостави на Комисията редовни тримесечни статистически доклади относно прилагането на „Електронен посетител“, обхващащи периода от 1 юли 2010 г. до 30 септември 2011 г.

Тримесечните доклади показват, че средният процент на автоматично предоставяне на разрешителни продължава да бъде много висок (86,36 %). Автоматичното предоставяне е автоматизиран процес, при който молбата за разрешително „Електронен посетител“ се проверява и, ако резултатът от автоматизираната проверка е задоволителен, се предоставя разрешително, обикновено в рамките на минути след подаване на молбата.

Най-ниският процент на автоматично предоставяне за държавите членки засяга България и Румъния и показва понижение в отчетния период (от 37% за всяка от тях в тримесечния доклад за периода 1 юли 2010 г. — 30 септември 2010 г., до съответно 18% и 23% в тримесечния доклад за периода 1 юли 2011 г. — 30 септември 2011 г.). Декларирайки загриженост по отношение на надеждността на кандидати от България и Румъния, Австралия реши да преработва повече от тези заявления ръчно. Вследствие на това тези заявления се разглеждаха и съответно се издаваше/отказваше разрешително „Електронен посетител“ в рамките на 2 до 10 работни дни.

Освен това докладите показаха, че държавите членки с най-голям модифициран процент на невърналите се (Modified Non-Return Rate — МПНВ) са България, Латвия, Литва и Румъния. МПНВ е изчисление на процента пристигнали посетители, чиято първоначална виза е изтекла в рамките на отчетния период и които остават в Австралия неправомерно или са напуснали Австралия с изтекла виза или пък са кандидатствали за нова виза, различна от визите, които се считат за носещи полза на Австралия. Най-високият МПНВ варираше значително между тримесечните отчетни периоди (от 9,84% за Латвия през периода 1.10.2010 г. — 31.12.2010 г., до 4,45% за Литва през периода 1.4.2011 г. — 30.6.2011 г., и за Румъния през периода 1.7.2011 г. — 30.9.2011 г., докато средният МПНВ варираше между 1,69% и 0,62%).

По искане на австралийските органи от 28 ноември 2011 г., направено по време на диалога на високопоставените служители на Австралия и ЕС по въпросите на миграцията, убежището и въпросите, свързани с многообразието, беше постигнато

съгласие в бъдеще Австралия да предоставя ad-hoc доклади относно прилагането на схемата „Електронен посетител“ по искане на Комисията, с цел да се даде възможност на Комисията да продължи да осъществява мониторинг на обработката на заявления по въпросната схема.

Както вече бе посочено в шестия доклад по визовата реципрочност, оценката на това дали „Електронен посетител“ е равносилна на процеса за кандидатстване за шенгенска виза ще бъде предоставена в отделен документ, успоредно с оценката на окончателната наредба за ЕСРП („електронна система за разрешения за пътуване“) (вж. по-долу в точка 2.6.), предвид техните сходни характеристики.

Оценка

По принцип системата „Електронен посетител“ третира еднакво гражданите на всички държави членки и на държавите, асоциирани към Шенген. Освен това средният процент на автоматизирано издадените разрешителни е последователен и много висок. Настоящото положение не води до проблеми за гражданите на ЕС. При все това, Комисията ще продължи да следи отблизо обработката на заявления по схемата с оглед на приключване на своята оценка дали „Електронен посетител“ е еквивалентна на процеса за кандидатстване за шенгенска виза.

2.2. Бразилия

Ситуация по време на шестия доклад за реципрочност

Споразумения между ЕС и Бразилия относно премахването на визите за краткосрочен престой за притежателите на дипломатически, служебни или официални паспорти и за притежателите на обикновени паспорти, бяха парафирани от двете страни през април 2010 г. Комисията положи усилия за ранното ратифициране на двете споразумения от Европейския съюз и пое ангажимент да наблюдава ратификационния процес от страна на Бразилия с цел осигуряването на безвизово пътуване до Бразилия за гражданите на всички държави членки.

Настояща ситуация

Споразуменията между Европейския съюз и Бразилия относно премахването на визите за краткосрочен престой за притежателите на дипломатически, служебни или официални паспорти и за притежателите на обикновени паспорти бяха официално подписани на 8 ноември 2010 г.

На 24 февруари 2011 г. Съветът прие решения за сключването на двете споразумения относно премахването на визите за краткосрочен престой с Бразилия и бразилската страна беше уведомена незабавно.

Бразилското правителство одобри споразумението за премахване на визите за краткосрочен престой за притежателите на дипломатически, служебни или официални паспорти на 7 декември 2010 г. Вследствие на това въпросното споразумение влезе в сила на 1 април 2011 г. и съответно бе постигната пълна визова реципрочност за тези категории притежатели на паспорти.

През юни 2011 г. Комисията изпрати писмо до бразилския министър на външните работи, в което се отправя запитване относно етапа, до който Бразилия е стигнала във

вътрешните процедури по ратификация на споразумението за премахване на визите за краткосрочен престой за притежателите на обикновени паспорти, и призова бразилските власти да предприемат действия по ангажимента на страната да премахне визите за всички граждани на ЕС, включително за гражданите на четири държави членки (Кипър, Естония, Латвия и Малта), за които все още има изискване за входна бразилска виза, като ратифицират споразумението колкото е възможно по-скоро.

Споразумението за премахване на визите за краткосрочен престой за притежателите на обикновени паспорти постъпи в бразилския Конгрес за ратифициране едва на 3 октомври 2011 г. На среща на върха ЕС — Бразилия на 4 октомври 2011 г. в Брюксел двете страни подчертаха колко е важно въпросното споразумение да влезе в сила възможно най-рано.

След като споразумението бе одобрено от Камарата на депутатите на 19 април 2012 г. и от Сената на 27 юни 2012 г., процесът на ратифициране от Бразилия приключи. В резултат на нотификацията, изпратена от бразилската страна, споразумението между ЕС и Бразилия относно премахването на визите за краткосрочен престой за притежателите на обикновени паспорти влезе в сила на 1 октомври 2012 г.

Оценка

Комисията приветства влизането в сила на споразумението между ЕС и Бразилия за премахване на визите за краткосрочен престой за притежателите на дипломатически, служебни или официални паспорти на 1 април 2011 г. Комисията приветства приключването на процеса на ратификация от страна на Бразилия, макар и с голямо закъснение, на споразумението за премахване на визите за краткосрочен престой за притежателите на обикновени паспорти след одобрението, дадено от Камарата на депутатите на 19 април 2012 г. и от Сената на 27 юни 2012 г. Комисията приветства пълното прилагане на Споразумението от 1 октомври 2012 г., което ще осигури пълна реципрочност в премахването на визовия режим с Бразилия, включително за гражданите на четирите държави членки, за които все още се изисква виза за краткосрочно пътуване до Бразилия.

2.3. Бруней Даруссалам

Ситуация по време на шестия доклад за реципрочност

Гражданите на всички държави членки имат право на безвизов престой до 30 дни, който може да бъде удължен на място за още два периода от 30 дни, до максимум 90 дни безвизов престой. На 24 юни 2010 г. Комисията официално поиска от властите на Бруней Даруссалам да предоставят на гражданите на ЕС 90 дни безвизов престой, за да се гарантира пълна реципрочност в премахването на визовия режим.

Настояща ситуация

В отговор на писмото на Комисията от 24 юни 2010 г. властите на Бруней Даруссалам уведомиха Комисията с писмо от 30 септември 2011 г., че гражданите на всички държави членки на ЕС се ползват от 90-дневен безвизов престой в Бруней Даруссалам, като по този начин се осигурява пълна реципрочност на безвизовия режим.

На 5 януари 2012 г. Комисията официално поиска от властите на Бруней Даруссалам да удължи срока на безвизовия престой до 90 дни и за гражданите на държавите,

асоциирани към Шенген, които вече се ползват от безвизов престой до 30 дни в случая на Исландия и Норвегия и до 14 дни в случая на Лихтенщайн и Швейцария. С писмо от 15 октомври 2012 г. властите на Бруней уведомиха Комисията, че на гражданите на Исландия, Норвегия и Швейцария се предоставя 90-дневен безвизов престой в страната.

Оценка

Комисията приветства удължаването от Бруней Даруссалам на безвизовия режим до 90 дни за гражданите на всички държави членки, считано от 30 септември 2011 г., като по този начин се осигурява пълна реципрочност на безвизовия режим. Тя приветства също така предоставянето на безвизов режим за престой до 90 дни и за гражданите на Исландия, Норвегия и Швейцария, считано от 15 октомври 2012 г. Понастоящем Комисията официално възнамерява да поиска от властите на Бруней Даруссалам да предоставят правото на безвизов престой до 90 дни и на гражданите на Лихтенщайн.

2.4. Канада

Ситуация по време на шестия доклад за реципрочност

В контекста на прилагането на серия от мерки, договорени от Чешката република и Канада в рамките на работната група от експерти на Канада и Чешката република (EWG), Канада се ангажира да извърши посещение за събиране на данни в Чешката република преди края на 2010 г., което евентуално да открие конкретни перспективи за решение от Канада да възстанови безвизовия режим за чешките граждани. Освен това според предоставената от Канада информация нормативните разпоредби по прилагане на Закона за балансирана реформа, свързана с бежанците, следва да бъдат приети и законът да влезе в сила преди края на 2011 г.

Комисията се ангажира да следи отблизо напредъка по изпълнението на очертаните мерки от Канада и по-специално бързите и съответни действия на Канада след посещението ѝ за събиране на данни в Чешката република. В случай на положителна оценка в резултат на това посещение, Комисията очаква Канада своевременно да премахне задължението за притежаване на виза за чешки граждани в съответствие с нейните поети по-рано ангажименти в рамките на набора от мерки. Комисията отбелязва, че в съответствие с протокола от втората среща от 15 март 2010 г. на работната група от експерти на Канада и Чешката република, приет от Чешката република, Канада и Комисията, „приемането на новото канадско законодателство в областта на убежището, което може да не се приложи преди 2013 г., не следва да повлияе на премахването на изискването за визи; изпълнението на набор други мерки ще позволи на Канада да вземе решение за премахване на изискването за виза преди датата на прилагане на това ново канадско законодателство в областта на убежището“.

България и Румъния все още не отговарят на всички критерии за премахване на визовия режим, определени от Канада. Комисията се ангажира да следи ситуацията отблизо и ще продължи дискусиите с Канада, за да постигне напредък по отношение на премахването на изискванията за виза за гражданите на България и на Румъния.

Настояща ситуация

Канада извърши посещението си с цел събиране на данни в Чешката република между 31 януари и 4 февруари 2011 г. Комисията поиска Канада да ѝ предостави доклада от

мисията за събиране на данни по всички възможни поводи и на всички равнища, включително на среща между комисар Малмстрьом и канадския министър на имиграцията, гражданството и културното многообразие Kenney на 30 август 2011 г., посредством постъпки, извършени от делегацията на ЕС в Канада на 23 ноември 2011 г. и на среща на Европейската служба за външна дейност със заместник-министър Yeates на 17 януари 2012 г.

На 30 август 2011 г. канадските власти уведомиха Комисията, че въвеждането на Закона за балансирана реформа, свързана с бежанците, е отложено от декември 2011 г. за юни 2012 г.

На 16 февруари 2012 г., правителството на Канада – мажоритарно правителство след общите избори, проведени през май 2011 г. — представи нов проектозакон „*Защита на канадския Закон за имиграционната система*“ с цел, наред с другото, да се отговори на проблема с неоснователни молби за убежище от граждани на ЕС. Целта на новия проектозакон е да се предотврати злоупотребата с канадската имиграционна система и правилата за получаване на убежище, да се отстрани натиска върху системата, породен от фалшиви или неоснователни молби за предоставяне на убежище и да се намали времето за обработка на молбите и натрупаните текущи досиета. Проектозаконът предвижда *inter alia* значително намаляване на срока за разглеждане на молбите за убежище от определени държави на произход (ОДП). Очаква се, че повечето държави членки на ЕС ще бъдат класифицирани като ОДП.

На 8 март 2012 г., Канада предостави на Комисията работен документ относно евентуално споразумение между ЕС и Канада в областта на управлението на потоците на кандидатите за получаване на убежище, чието сключване Канада разглежда като стъпка към намирането на отговор на своите опасения, свързани с големия брой неоснователни молби за убежище от граждани на ЕС, и което би позволило премахването от страна на Канада на изискването за виза за България, Чешката република и Румъния. Оттогава насам Комисията проведе предварителни разговори с висши канадски длъжностни лица по работния документ, като посочи, че предложеният от Канада механизъм не е осъществим поради редица правни и политически причини. По-специално такова споразумение би било в противоречие с основния принцип, заложен в Договора за ЕС, за взаимно признаване на държавите членки като сигурни държави на произход помежду им, както и с доброто функциониране на общата европейска система за убежище. Освен това в Договорите не съществува правно основание за сключване на споразумения между ЕС и трета държава по отношение на граждани на ЕС, които кандидатстват за убежище в тази трета държава.

Законът „*Защита на канадския Закон за имиграционната система*“ бе приет на 28 юни 2012 г. Законът ще започне да функционира пълноценно след като бъдат изготвени допълнителни разпоредби и оперативни насоки и бъде нает и обучен допълнителен персонал. Някои мерки от новия закон влязоха в сила непосредствено след приемането им, докато други ще влязат в сила по-късно тази година на дата, която ще бъде определена от правителството на Канада⁹. Законът за балансирана реформа, свързана с бежанците, който трябваше да влезе в сила на 29 юни 2012 г., беше отхвърлен.

Канадските власти подчертаха, че новият закон ще спомогне за намаляване на факторите на привличане, докато факторите на отблъскване, водещи до настоящата

⁹ Някои нови мерки, свързани с биометричните данни, ще влязат в сила през 2013 г.

незадоволителна ситуация, продължават да съществуват. Следователно те считат, че е необходимо да бъдат предприети допълнителни мерки заедно с ЕС с оглед решаване на проблема. Комисията и Канада решиха да провеждат неформални технически консултации на експертно равнище, за да проучат алтернативни решения, които биха могли да допринесат за решаването на въпроса с неоснователните молби за убежище от ЕС. Първите технически консултации се проведеха на 25 юни 2012 г. Комисията предостави на канадските власти подробна информация относно основните принципи, които стоят в основата на съответните политики на ЕС, с цел да се набележат евентуални идеи за предприемане на последващи действия. Канадските власти съобщиха, че процесът на изпълнение на закона за „Защита на канадския Закон за имиграционната система“ ще приключи преди края на 2012 г.

Оценка

По отношение на визовия проблем с Чешката република, Комисията изразява съжаление, че досега Канада не е представила на Комисията доклада си от посещението за събиране на данни в Чешката република, нито каквато и да е друга подходяща основа за сътрудничество между Чешката република, Канада и Комисията в рамките на договорения набор от мерки.

Продължаващата липса на решение на този въпрос би могло да има отрицателни последици върху процеса на приемане и ратифициране на няколко важни споразумения между ЕС и Канада, които понастоящем са в процес на договаряне. В това отношение Комисията посочва декларацията на Европейския парламент относно „Възстановяване на реципрочността във визовия режим – солидарност с неравностойното положение на чешките граждани вследствие едностранното въвеждане на визи от Канада“ от март 2011 г.¹⁰, в която Европейският парламент призовава за премахване от страна на Канада на изискването за виза за въпросните три държави членки във възможно най-кратък срок и, освен ако това нарушение на реципрочността не се разреши скоро — за еквивалентни ответни мерки на ЕС, посочвайки рисковете за бъдещото ратифициране на Всеобхватното икономическо и търговско споразумение ЕС—Канада (СЕТА).

Комисията счита, че разпоредбите на новия закон на Канада „Защита на канадския Закон за имиграционната система“, приет на 28 юни 2012 г., и по-специално решението за класифициране на държавите членки на ЕС като сигурни държави на произход и за обработване на молбите, подадени от техни граждани, по ускорена процедура, следва да са в състояние да функционират като пречка за бъдещи неоснователни молби за убежище, произлизащи от ЕС. Вследствие на това Комисията очаква Канада да премахне задължението за притежаване на виза за чешки граждани от момента, когато съответните разпоредби на новия закон влязат в сила.

В рамките на неформалните технически консултации на експертно равнище между Комисията и Канада, които се състояха на 25 юни 2012 г., Комисията се ангажира да търси начини за по-тясно сътрудничество и да проучи възможните алтернативни предложения заедно с Канада и в пълно сътрудничество със засегнатите държави членки, с оглед решаване на проблема с растящия брой лица с произход от ЕС, търсещи убежище в Канада. Тези мерки за по-тясно сътрудничество обаче следва да не представляват предварителни условия за премахване на изискването за визи от Канада.

¹⁰ ОВ С 199 Е, 7.7.2012 г., стр. 89.

Комисията ще продължи да повдига въпроса за липсата на реципрочност в контактите си с Канада с цел постигането на пълна визова реципрочност възможно най-скоро.

2.5. Япония

Ситуация по време на шестия доклад за реципрочност

Всички държави членки се ползват от безвизово пътуване до Япония. При все това безвизовото пътуване за гражданите на Румъния бе предоставено само временно — от 1 септември 2009 г. до 31 декември 2011 г.

Комисията изрази надежда, че оценката на първата година (септември 2009 г. — август 2010 г.) от временното премахване на визовия режим за румънски граждани от японското бюро за имиграция ще накара Япония да превърне временното премахване на визовия режим в постоянно.

Настояща ситуация

Всички държави членки продължават да се ползват от безвизово пътуване до Япония. Въпреки това премахването на визовия режим за гражданите на Румъния продължава да е само временно. Въз основа на резултатите от оценката на първия период от временното премахване на визовия режим за румънски граждани (септември 2009 г. — август 2010 г.), Япония реши да продължи прилагането му за втория период (септември 2010 г. — декември 2011 г.). Япония отбеляза някои причини за безпокойство по отношение на изпълнението на условията за влизане и/или престой в румънските граждани.

В отговор на загрижеността, изразена от Япония, Министерството на администрацията и вътрешните работи на Румъния изпрати свое аташе в посолството на Румъния в Япония и румънските власти проведоха обществена кампания за повишаване на информираността по отношение на изискванията за влизане и престой в Япония, в съответствие с условията за временно премахване на изискването за визи.

Комисията проведе двустранни срещи с японските власти на 26 юли 2011 г. и на 7 декември 2011 г., както и техническа тристранна среща с румънските и японските власти на 10 ноември 2011 г., за да се обсъдят опасенията, изразени от Япония относно броя на неправомерните влизания и/или престои на румънски граждани в Япония. Комисията призова японските власти, при извършване на оценката си на временното премахване на визовия режим, да вземат предвид съвсем малкия брой незаконни влизания и/или престои на румънски граждани в Япония. Комисията предложи да се организира допълнителна тристранна среща с румънските и японски власти, с цел да се набележат конкретни мерки, които биха могли да намалят броя на незаконно пребиваащите.

На 28 декември 2011 г., Япония реши да се удължи прилагането на временния безвизов режим до 31 декември 2012 г., при условие че аташетото от Министерството на администрацията и вътрешните работи продължи работата си в посолството на Румъния в Япония и, че румънските власти продължат да извършват дейности за повишаване на осведомеността по отношение на рисковете от трафика на хора и изискванията за влизане и престой в Япония.

Оценка

Комисията приветства решението на японските власти да удължат временното премахване на визовия режим за румънски граждани до 31 декември 2012 г. Комисията се ангажира да намери, в тясно сътрудничество с румънските власти, подходящи решения, за да се отговори на опасенията, изразени от японските власти. Комисията се надява, че прилагането на подходящи мерки от страна на Румъния ще доведе до превръщането на временното премахване на визовия режим от Япония в постоянно.

2.6. Съединени американски щати (САЩ)

Ситуация по време на шестия доклад за реципрочност

Комисията приветства присъединяването на 5 април 2010 г. на Гърция към Програмата за отмяна на визовия режим (Visa Waiver Program, „VWP“), и се ангажира в контактите си със САЩ да продължи да повдига въпроса за липсата на реципрочност за гражданите на България, Кипър, Полша и Румъния, с цел да се постигне пълна визова реципрочност възможно най-скоро.

Комисията изрази силното си съжаление по отношение на приетата от САЩ междинна окончателна наредба за такса за ESTA (електронна система за разрешения за пътуване — Electronic System for Travel Authorization), въпреки че разбира, че това решение е било взето в съответствие със задълженията, произлизащи от Закона за насърчаване на пътуванията. В рамките на въведената от САЩ процедура за публични консултации на 7 октомври 2010 г. Комисията изпрати на САЩ писмени коментари по междинната окончателна наредба за таксата за електронната система за разрешения за пътуване.

Комисията чакаше властите на САЩ да публикуват окончателната наредба за електронната система за разрешения за пътуване, за да определи дали тя е еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи; нямаше съмнение, че налагането на такса ще бъде важен елемент в тази оценка.

Освен това Комисията пое ангажимент да проучи по-обстойно „двупистовия подход“, приет от Комитета на постоянните представители (Корепер) на 12 март 2008 г., във връзка с изпълнението на външните компетенции след влизането в сила на Договора от Лисабон.

Настояща ситуация

Властите на САЩ все още не са публикували окончателната наредба за електронната система за разрешения за пътуване, нито пък са предоставили отговор на коментарите на Комисията относно междинната окончателна наредба за такса за ESTA.

Когато бъде публикувана, Комисията ще оповести окончателна оценка, като вземе под внимание всички евентуални промени, включително въвеждането на такса за електронната система за разрешения за пътуване.

На политическо и техническо равнище пред органите на САЩ Комисията продължи да повдига въпроса за липсата на реципрочност и опасенията, свързани с въвеждането на такса за електронната система за разрешения за пътуване¹¹.

¹¹ По специално на срещите на върха ЕС—САЩ на 20 ноември 2010 г. и 28 ноември 2011 г., по време на посещението на генералния директор на Генерална дирекция „Вътрешни работи“ във Вашингтон през ноември 2010 г., по време на срещите на министрите на правосъдието и

В декларация, направена по време на посещението във Вашингтон на полския президент Коморовски през декември 2010 г., президентът Обама се ангажира да превърне присъединяването на държавите членки към Програмата за отмяна на визовия режим в приоритет, който да се осъществи по време на мандата му.

През март 2011 г. в Конгреса на САЩ бе представен нов проектозакон „Закон за Програмата за сигурно пътуване и партньорство в борбата срещу тероризма от 2011 г.“ (S. 497 и H.R. 959), който получи подкрепата на президента Обама. Наред с другото, той целеше осъвременяването на критериите за допустимост за присъединяване към Програмата за отмяна на визовия режим, като процентът на отказани визи се замени с процента на престой над разрешения, който не трябва да надвишава 3 %. Проектозаконът предвиждаше също така и възможност при определени условия да се премахне изискването, свързано с престой над разрешения.

През януари 2012 г. в Конгреса на САЩ бе представен нов проектозакон „Закон за повишаване на сигурността и изменение на Програмата за отмяна на визовия режим“ (S. 2046 и H.R. 3855), който замени предишния проектозакон „Закон за Програмата за сигурно пътуване и партньорство в борбата срещу тероризма от 2011 г.“ Новият законодателен проект изисква държавите кандидатки да поддържат процент на престой след изтичане на виза под 3 %, в допълнение към съществуващото изискване за поддържане на средния процент на отказани визи до не повече от 3%. Освен това, с него се възстановява правомощието на министъра на вътрешната сигурност да даде възможност на дадена държава да бъде включена в Програмата за отмяна на визовия режим при определени условия, включително ако има процент на отказани визи под 10 %, и се създава изпитателен срок за държави, участващи в Програмата, ако те не успяват да поддържат процент на престой над разрешения под 3 % или не спазват някое друго от нейните изисквания. Освен това новият проектозакон изменя метода за изчисляване на процента на отказани визи.

През януари 2012 г., президентът Обама издаде изпълнителна заповед с цел подобряване на обработката на визи и заявления на чуждестранните посетители и за поощряване на пътуването, с цел създаване на работни места и стимулиране на икономическия растеж в Съединените щати, като същевременно продължи да защитава националната сигурност. Наред с другото, в нея се призовава за увеличаване на усилията за разширяване на Програмата за отмяна на визовия режим.

Друг проектозакон, наречен „Закон за създаване на работни места чрез стимулиране на пътуванията“ (*Jobs Originated through Launching Travel Act*) (JOLT Act)) (S. 2233) бе внесен в Сената от двупартийна група през март 2012 г. Той има за цел да разшири Програмата за отмяна на визовия режим и включва определени заемки от „Закона за повишаване на сигурността и изменение на Програмата за отмяна на визовия режим“. Този проектозакон отразява подхода, следван във изпълнителната заповед, за подобряване на обработката на визи и заявленията на чуждестранните посетители и за поощряване на пътуванията.

вътрешните работи на ЕС и САЩ, проведени през декември 2010 г., април 2011 г., ноември 2011 г. и юни 2012 г. и по време на срещите на висши служители на ЕС и САЩ в областта на правосъдието и вътрешните работи през януари 2011 г., юли 2011 г., януари 2012 г. и юли 2012 г.

Новият проект на Програмата за отмяна на визовия режим все още е в процес на разглеждане от Конгреса на САЩ¹².

От 13 април 2012 г., американското външно министерство увеличи таксите за обработка на повечето заявления за визи с неимигрантска цел, включително увеличаване на таксата за визи за бизнес или туристически цели от 140 USD на 160 USD.

Комисията направи правен анализ на последствията от влизането в сила на Договора от Лисабон относно „двупистовия подход“, приет от Комитета на постоянните представители на 12 март 2008 г., за преговорите със САЩ по отношение на Програмата за отмяна на визовия режим¹³. В резултат на влизането в сила на Договора от Лисабон държавите членки могат, по принцип, да продължат да договарят и сключват споразумения с трети държави в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, които понастоящем са области на споделена компетентност — доколкото ЕС не е сключил такива споразумения с тези трети държави. Въпреки това, това правомощие на държавите членки не е неограничено: държавите членки не могат да сключват споразумения, които могат да засегнат достиженията на правото на ЕС, включително инструментите в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, или да изменят неговия обхват.

Предвид изчерпателното упражняване от страна на Съюза на неговата компетентност в областта на визовата политика, както и факта, че двустранните споразумения представляват де факто предварително условие за получаване на достъп до Програмата за отмяна на визовия режим, по принцип следва да бъде договорено и сключено всеобхватно споразумение със САЩ, което да обхваща всички условия, свързани с достъпа до Програмата за отмяна на визовия режим. Въпреки това с оглед на сегашната ситуация, в която значителен брой държави членки вече са сключили споразумения за терористични проверки и споразумения за засилване на сътрудничеството в предотвратяването и борбата с тежката престъпност със САЩ, държавите членки могат да продължат да договарят и да прилагат такива двустранни споразумения, при условие че те не засягат или не изменят обхвата на общите разпоредби на Съюза в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, по-специално по отношение на обмена на информация за целите на правоприлагането, както и в сферата на защита на данните в този контекст.

Комисията поиска от държавите членки да ѝ предоставят текстовете на техните двустранни споразумения със САЩ, сключени по Програмата за отмяна на визовия

¹² По време на последната среща на висши служители на ЕС и САЩ (25-26 юли 2012 г.) Министерството на вътрешната сигурност на САЩ (DHS) подчерта, че Конгресът е свързал приемането на нови критерии за допустимост с въвеждането на ефективна „система за влизане и излизане“ — необходима за надеждното изчисляване на процента на престоя след изтичане на визата за всяка държава на произход. Въпреки положените значителни усилия DHS изпитва трудности да приложи надеждна „система за излизане“ и предвижда, че постигането на тази цел ще отнеме месеци.

¹³ За допълнителна информация относно „двупистовия подход“, вж. Четвъртия доклад за визовата реципрочност на Комисията (COM (2008) 486 окончателен/2 от 9.9.2008 г.) и Петия доклад за визовата реципрочност на Комисията (COM (2009) 560 окончателен). Преговорите относно размяната на писма между ЕС и САЩ по отношение на някои условия за достъп до Програмата за отмяна на визовия режим, които попадат в компетентността на ЕО за въвеждане или продължаване на участието в Програмата за отмяна на визовия режим, не бяха разглеждани активно със САЩ от 2009 г. насам: САЩ не изисква държавите-членки да сключват двустранни споразумения със САЩ по отношение на тези изисквания.

режим, или да ѝ предоставят информация относно текущи преговори, за да се провери съответствието с общите разпоредби на Съюза.

Резултатът от направения от Комисията преглед по отношение на сътрудничеството в областта на правоприлагането е, че двустранно сключените споразумения за засилване на сътрудничеството в предотвратяването и борбата с тежката престъпност и споразуменията за обмен на информация от проверки относно известни или предполагаеми терористи, които бяха предоставени от държавите членки, са съвместими с общите разпоредби на Съюза в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и не променят техния обхват (вж. приложението за преглед на уведомленията, получени от държавите членки, и подробната оценка).

По отношение на съответствието с достиженията на правото на ЕС в областта на защитата на данните, Комисията отбелязва, че общата препратка към прилагането на националното законодателство на всяка от страните, която може да бъде намерена в повечето двустранни споразумения, сключени по Програмата за отмяна на визовия режим, невинаги е достатъчна, за да се гарантира необходимата степен на защита, изисквана от Рамково решение 2008/977/ПВР от 27 ноември 2008 г. относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси¹⁴ („рамковото решение“). Освен това в някои от двустранните споразумения между държавите членки и САЩ липсва ясно ограничаване на целта и строги критерии, определящи в кои случаи се разрешава по-нататъшна обработка на предадените данни. Това може да предизвика проблеми за съответствието на тези споразумения с достиженията на правото на ЕС и по-конкретно с разпоредбите, ограничаващи по-нататъшната обработка за цели, различни от тези, за които са били събрани данните¹⁵.

Комисията е в процес на преговори със САЩ за сключването на споразумение за обмен на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. Това споразумение ще допълни съществуващите и бъдещите споразумения в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с необходимите гаранции от гледна точка на защитата на данните.

Оценка

Комисията съжалева, че органите на САЩ не отговориха на писмените ѝ коментари относно междинната окончателна наредба за таксата за електронната система за разрешения за пътуване, които им бяха изпратени през октомври 2010 г.

Комисията все още не е приключила оценката си на електронната система за разрешения за пътуване с цел определяне на това дали тя е равностойна или не на процеса за кандидатстване за шенгенска виза, тъй като окончателната наредба за електронната система за разрешения за пътуване все още не е публикувана в Официален вестник на САЩ.

¹⁴ ОВ L 350, 30.12.2008 г., стр. 1

¹⁵ Член 3, параграф 2, на Рамковото решение.

Комисията ще продължи да повдига въпроса за липсата на реципрочност при контактите си със САЩ, за да бъде постигната пълна визова реципрочност възможно най-скоро.

Понастоящем максималният праг за процент на отказани визи за държави кандидатки към Програмата за отмяна на визовия режим е 3 %. Въз основа на данните за 2011 г. на четирите държави членки, които все още не участват в Програмата за отмяна на визовия режим, само Кипър отговаря на това изискване; процентът на отказани визи през 2011 г. за България е бил 15,7%, за Полша — 10,2% и за Румъния — 22,4%. Въвеждането от органите на САЩ на биометрична система в летищата при напускане на територията ще им позволи, в съответствие със законодателството на САЩ, да увеличат максималния праг за процент на отказани визи на 10 %.

Комисията ще продължи да наблюдава отблизо как се развиват събитията по отношение на въвеждането от органите на САЩ на биометрична система в летищата при напускане на територията, за да се гарантира, между другото, че процентът на просрочените разрешения за престой се наблюдава и изчислява правилно и за да стане възможно увеличението на прага на отказани визи на 10 %.

Комисията изразява съжаление във връзка с увеличението от органите на САЩ на таксата за обработка на визи, което има още по-осезаеми отрицателни последици за гражданите на четирите държави членки, които все още не участват в Програмата за отмяна на визовия режим, желаещи да пътуват до САЩ.

Комисията приветства новия проект на законодателство за Програмата за отмяна на визовия режим, който се подкрепя от администрацията. Комисията счита, че това ново законодателно предложение може да отвори пътя за присъединяването на нови държави членки към Програмата за отмяна на визовия режим и очаква приемането му възможно най-скоро.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията изразява задоволство, че в контекста на прилагането на настоящия механизъм за визова реципрочност бе постигната или е достижима пълна визова реципрочност с нови трети държави:

- пълна визова реципрочност бе постигната за всички държави членки с Бруней Даруссалам след решението, прието от властите на Бруней Даруссалам, да удължат срока на безвизовия престой на 90 дни; от 15 октомври 2012 г. гражданите на Исландия, Норвегия и Швейцария се ползват от 90-дневен безвизов престой в Бруней Даруссалам. Понастоящем Комисията възнамерява да поиска от властите на Бруней Даруссалам да предоставят правото на безвизов престой до 90 дни и на гражданите на Лихтенщайн;
- споразумението между ЕС и Бразилия относно премахването на визите за краткосрочен престой за притежателите на обикновени паспорти влезе в сила на 1 октомври 2012 г., и даде възможност на гражданите на всички държави членки да пътуват безвизово до Бразилия;
- Комисията приветства решението на японските власти за удължаване на временната отмяна на визите за румънски граждани до 31 декември 2012 г. и

очаква, че вследствие на изпълнението на конкретни мерки, които да бъдат договорени между Румъния и Япония, временната отмяна на визите ще се превърне в постоянна.

Що се отнася до САЩ, предложеният нов законопроект за Програмата за отмяна на визовия режим, ако бъде приет, би могъл да отвори пътя за присъединяването на нови държави членки към Програмата и по този начин да се постигне значителен напредък към пълната визова реципрочност със САЩ.

По отношение на повторното въвеждане от страна на Канада на изискването за виза за чешки граждани, Комисията изразява съжаление, че до момента Канада не ѝ е предоставила доклада от посещението си за събиране на данни в Чешката република и по този начин де факто пречи на сътрудничеството в рамките на Чешко-канадската експертна работна група. Комисията очаква пълното прилагане преди края на 2012 г. на канадското ново законодателство в областта на убежището, което ще премахне важни фактори на привличане и по този начин значително ще намали броя на неоснователните молби за убежище, произлизащи от ЕС. Влизането в сила на тези нови законодателни разпоредби следва да позволи на канадските власти да вземат решение да премахнат отново изискването за виза за чешки граждани. Комисията се ангажира да проучи с Канада при пълна координация със съответните държави членки възможните политически и правни начини за сътрудничество по отношение на въпроса за неоснователните молби за убежище с произход от ЕС; тези форми на сътрудничество обаче не следва да представляват предварително условие за премахването от страна на Канада на изискването за виза за гражданите на засегнатите три държави членки.

Комисията очаква приемането от Европейския парламент и от Съвета на проекта за Регламент за изменение на Регламент № 539/2001, който има за цел, *inter alia*, да установи нов, по-ефикасен механизъм за реципрочност. След неговото приемане Комисията ще извърши проверка и ще предприеме действия по малкото оставащи и всички нови случаи на липса на реципрочност в съответствие с този преработен механизъм за реципрочност.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Преглед и оценка на двустранните споразумения между държавите членки и САЩ в контекста на правния анализ на последствията от влизането в сила на Договора от Лисабон за „двупистовия подход“ към преговорите със САЩ по Програмата за отмяна на визовия режим

– Преглед на двустранните споразумения

Комисията поиска от държавите членки да предоставят текстовете на споразуменията за засилване на сътрудничеството в предотвратяването и борбата с тежката престъпност и споразуменията за обмен на информация за проверки относно известни или предполагаеми терористи, сключени със САЩ в контекста Програмата за отмяна на визовия режим (Visa Waiver Program, „VWP“), или информацията за текущи преговори по тези въпроси, за да прецени дали тези споразумения засягат достиженията на правото на ЕС или изменят неговия обхват.

Петнадесет държави членки (Чешката република, Дания, Германия, Естония, Гърция,, Италия, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Нидерландия, Австрия, Португалия, Словакия и Финландия) представиха текстовете на техните двустранни споразумения със САЩ за засилване на сътрудничеството в предотвратяването и борбата с тежката престъпност. По отношение на споразуменията за обмен на информация за проверки относно известни или предполагаеми терористи, шест държави членки (Естония, Гърция, Латвия, Унгария, Словакия и Словения) предоставиха текстовете на своите двустранни споразумения със САЩ. Таблицата по-долу прави общ преглед на отговорите, получени от държавите членки¹⁶:

¹⁶ Обяснителна бележка: “X” означава „сключено споразумение” а “—” означава “няма сключено споразумение”.

Държа ва членка	МЗР ¹⁷	Декларация ¹⁸	TSC споразумение ¹⁹	Споразумение от тип Прюм (PCSC споразумение) ²⁰
BE			-	текат преговори
BG	-	X	— (първоначалните коментари относно проекта на споразумението са изпратени на САЩ)	— (първоначалните коментари относно проекта на споразумението са изпратени на САЩ)
CZ	X		X (текстът е поверителен и не е предоставен)	X
DK	-		— (очаква проект на споразумение от САЩ)	X
DE	-		-	X
EE	X		X	X
EL	X		X	X
ES			Не е предоставена информация	Не е предоставена информация
FR			В преговори със САЩ (текстът не е предоставен)	В преговори със САЩ (текстът не е предоставен)
IT			Меморандумът за обмен на информация с TSC на САЩ от 2007 г. и текстът на мерките за прилагане от 2009 г. не са предоставени . Предоставено е двустранното споразумение от 1986 г.	X
CY	-		— (преговорите все още не са започнали; Властите преглеждат текста на споразумението)	— (преговорите все още не са започнали; Властите преглеждат текста на

¹⁷ Меморандум за разбирателство относно Програмата за отмяна на визите на Съединените щати (Visa Waiver Program, „VWP“) и свързаните с нея засилени мерки за сигурност

¹⁸ Декларация относно принципите за сътрудничество по засилени двустранни мерки за сигурност за международните пътувания и изискванията на Програмата на САЩ за отмяна на визовия режим

¹⁹ Споразумение за обмен на информация за проверка относно известни или предполагаеми терористи

²⁰ Споразумение за засилване на сътрудничеството в предотвратяването и борбата с тежката престъпност

Държа ва членка	МЗР ¹⁷	Декларация ¹⁸	TSC споразумение ¹⁹	Споразумение от тип Прюм (PCSC споразумение) ²⁰
				споразумението)
LV	X		X	X
LT	Не е предо ставен а инфор мация		Не е предоставена информация	X
LU			Не е предоставена информация	Не е предоставена информация
HU	Не е предо ставен а инфор мация		X	X
MT	X		-	X ²¹
NL	Не е предо ставен а инфор мация		Не е предоставена информация	X
AT	-		-	X
PL			X (текстът е поверителен и не е предоставен)	-
PT	-		текат преговори	X ²²
RO		X	Първоначалната фаза на консултации със САЩ	Първоначалната фаза на консултации със САЩ
SI	-		X	Подготовка за започване на преговори
SK	X		X	X
FI			-	X ²³

²¹ Все още не е ратифицирано.
²² Тече процедура по ратификация.
²³ Чака се утвърждаване от Парламента.

Държа ва членка	МЗР ¹⁷	Декларация ¹⁸	TSC споразумение ¹⁹	Споразумение от тип Прюм (PCSC споразумение) ²⁰
SE	-		-	-

- **Резултати от проведения от Комисията преглед на двустранните споразумения между държавите членки и САЩ, сключени в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим**

Целта на искането на Комисията бе да провери дали двустранните споразумения между държавите членки и САЩ, сключени в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим, съответстват на съществуващите правила на ЕС в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, по-специално по отношение на обмена на информация за целите на правоприлагането, включително:

- Решение 2005/671/ПВР на Съвета от 20 септември 2005 г. относно обмена на информация и сътрудничеството по отношение на терористични престъпления;
- Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета от 18 декември 2006 г. за опростяване обмена на информация и сведения между правоприлагащите органи на държавите-членки на Европейския съюз („Шведската инициатива“);
- Решение 2008/615/ПВР на Съвета от 23 юни 2008 година за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност (Решението „Прюм“);
- Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси

Според резултатите от прегледа на Комисията двустранно сключените споразумения за засилване на сътрудничеството в предотвратяването и борбата с тежката престъпност и споразуменията за обмен на скринингова информация относно известни или предполагаеми терористи, са съвместими с достиженията на правото на ЕС в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и не променя техния обхват. Решението „Прюм“ (Решение 2008/615/ПВР) не засяга двустранните или многостранните споразумения между държавите членки и трети държави, както е посочено в член 35, параграф 6 от решението. Аналогично, т. нар. „Шведска инициатива“ (Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета) не засяга разпоредбите на двустранните или многостранните споразумения между държавите членки и трети държави, както е посочено в член 1, параграф 2 от рамковото решение. Споразуменията са също така съвместими с Решение 2005/671/ПВР на Съвета и не изменят неговия обхват, тъй като Решението на Съвета се ограничава до прехвърлянето на информация от държавите-членки на Европол, Евроюст и на други държави членки. По-конкретно, Решението на Съвета се ограничава до прехвърлянето на цялата необходима информация на Европол и на заинтересованите държави-членки относно и в резултат на наказателни разследвания по отношение на терористични престъпления, както е посочено в член 2, параграф 1 и член 2, параграф 6 от Решението на Съвета, и

до прехвърлянето на цялата необходима информация на Евроюст и на заинтересованите държави членки относно съдебното преследване и издаването на присъди за терористични престъпления, както е посочено в член 2, параграф 2 и член 2, параграф 6 от Решението на Съвета. Решение на Съвета 2005/671/ПВР не урежда предаването на информация на трети държави.

По отношение на обмена на резервационните данни на пътниците (PNR данни), Комисията осигури още от началото на „двупистовия подход“, че двустранните споразумения между държави членки и САЩ не включват PNR данни. Нито едно от двустранните споразумения, представени на Комисията, предвижда обмен на PNR данни.

По-тясното полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси трябва да върви ръка за ръка със зачитането на основните права, по-специално правото на зачитане на личния живот и на защита на личните данни. Това право трябва да се гарантира със специални договорености за защита на данните²⁴. Подобряването на обмена на информация в Европейския съюз често предполага сътрудничество между държавите членки, като се имат предвид трансграничното естество на борбата с престъпността и въпросите на сигурността. В случаите, когато лични данни се предават или се предоставят на разположение на органите на държавите членки или от такива органи на органите или информационните системи, създадени въз основа на дял VI от Договора за Европейски съюз преди Лисабон (като Евроюст, Европол и др.), се прилага Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси²⁵ („рамковото решение“). Рамковото решение се прилага също в случаите, когато лични данни се предават или предоставят на органите на държавите членки от органи или информационни системи, създадени въз основа на дял VI от Договора за Европейския съюз²⁶ преди Лисабон.

Член 13 от Рамково решение 2008/977/ПВР определя приложимите правила, когато компетентните органи предават лични данни на трети държави, сред които е и изискването за третата държава да гарантира адекватно ниво на защита за планираната обработка на данни²⁷. Съгласно член 13, параграф 4 от Рамковото решение, адекватността на нивото на защита се оценява в светлината на всички обстоятелства, свързани с операцията(ите) по предаването на данни. По-специално би следвало да бъдат оценени естеството на данните, целта и продължителността на обработката, както и правната рамка на третата държава. Чрез дерогация от това изискване, лични данни могат да бъдат предавани само при строги условия, като например, ако третата държава предлага подходящи и ефективни гаранции²⁸.

Двустранните споразумения между държави членки и САЩ относно предаване на данни, попадащо в обхвата на Рамковото решение, следва да изпълняват тези критерии.

²⁴ Съображение 17 от Решение 2008/615/ПВР на Съвета 23 юни 2008 година за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност.

²⁵ ОВ L 350, 30.12.2008 г.

²⁶ Член 1, параграф 2, на Рамковото решение.

²⁷ Член 13, параграф 1, буква г) на Рамковото решение.

²⁸ Член 13, параграф 3 на Рамковото решение.

На този фон общата препратка към приложимостта на националното законодателство на всяка от страните, която може да бъде намерена в повечето двустранни споразумения, сключени в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим, невинаги е достатъчна гаранция за осигуряване равнището на защита, изисквано от Рамковото решение. Освен това в някои от двустранните споразумения между държавите членки и САЩ липсва ясно ограничаване на целта и строги критерии, определящи случаите, в които се разрешава по-нататъшна обработка на прехвърлените данни. Това може да предизвика проблеми за съответствието на тези споразумения с достиженията на правото на ЕС, и по-конкретно с разпоредбите, ограничаващи по-нататъшната обработка за цели, различни от тези, за които са били събрани данните²⁹.

Комисията е в процес на преговори със САЩ за сключването на споразумение за обмен на лични данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. Това споразумение ще допълни съществуващите и бъдещите споразумения в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с необходимите гаранции от гледна точка на защитата на данните.

²⁹

Член 3, параграф 2 на Рамковото решение.